

Herkomstonderzoek tekeningen verworven tussen 1933-2012

Deelcollectie:

Hollandse 17de eeuw

- Bestandscatalogus 1600-1620, in voorbereiding
- Bestandscatalogus 1621-1650, in voorbereiding
- Bestandscatalogus 1651-1675, in voorbereiding
- Drawings by Rembrandt and his School, Online collectie catalogus, 2017

RESULTAAT:	
Afgerond onderzoek	724 tekeningen / 967 inventarisnummers
Tekeningen met heldere herkomst, zonder lacunes	217 tekeningen
Tekeningen met herkomsten mét lacunes	507 tekeningen
Tekeningen met niet-heldere herkomsten	30 tekeningen
Inclusief verso's en schetsbladen	967 inventarisnummers

Resultaat

De deelcollectie tekeningen zoals hierboven gespecificeerd, bestaat uit 724 tekeningen. Dit herkomstonderzoek heeft voor 217 tekeningen geresulteerd in een herkomst zonder lacunes. Er worden 30 tekeningen aangemerkt met een mogelijk niet-heldere herkomst.

Alle achterzijden van tekeningen (verso's) en schetsbladen uit schetsboeken zijn apart geïventariseerd, daarom heeft het onderzoek voor 724 tekeningen geresulteerd in een herkomst in het interne registratiesysteem Adlib én op de website van het museum voor 967 inventarisnummers.

Opmerkingen

Herkomsten met lacunes kunnen in de toekomst worden aangevuld met nieuwe informatie en/of nieuwe inzichten. Hierdoor is het mogelijk dat de status van de herkomst van deze tekeningen (helder/niet-helder of wel/geen lacunes) verandert.

Niet-heldere herkomsten

RP-T-1944-8

**Vinne, Laurens Vincentsz. van der
Interieur van de Sint-Bavo te Haarlem**

...; anonymous sale, Amsterdam (P. Brandt), 7 (8) December 1943 *sqq.*, no. 596, fl 140, to the museum

Lacunes in de herkomst voor de periode 1933-1945: ja

Herkomst niet helder

Opmerkingen: de herkomst van deze tekening is niet helder, omdat het onbekend is van wie, hoe en op welk moment Brandt deze tekening heeft verworven tijdens de oorlogsjaren.

RP-T-1942-7

**Bos, Pieter van den
Interieur van een slagerij met een vrouwelijke en twee mannelijke figuren**

...; from W. van Oesteren (1874-1953), Amsterdam and Weimar, fl. 120 to the museum, 1942 with support from the F.G. Waller-Fonds

Lacunes in de herkomst voor de periode 1933-1945: ja

Herkomst niet helder

Opmerkingen: De herkomst van deze tekening is niet helder, omdat Van Oesteren waarschijnlijk de Oostenrijkse schrijver Friedrich Werner van Oesteren betreft die in Amsterdam woonde ten tijde van Het Derde Rijk. Voor zover is uit onderzoek niet duidelijk geworden onder welke omstandigheden hij Oostenrijk verliet en of hij in Nederland werd vervolgd door het naziregime. Hij was echter joods en verliet Oostenrijk kort na de 'Anschluss' en daarom zou de veiling van 1942 onder de noemer *Fluchtgut* kunnen vallen.

RP-T-1959-180

Stoop, Dirk

Ruiter met een hond

Inv.; ...sale Rudolph Goldschmidt, Berlin (Prestel), 4 October 1917 *sqq.*, no. 551a to Van Rooy, 55Mk;¹ ...; from the dealer Hendrik Daniël Pfann II (1911-74), Amsterdam, with 18 other drawings in exchange for drawings, to the museum, 1959

Lacunes in de herkomst voor de periode 1933-1945: ja

Herkomst niet helder

Opmerkingen:

De herkomst van deze tekening is niet helder, omdat het tot dusver niet mogelijk is gebleken de identiteit van Van Rooy te achterhalen, waardoor er een mogelijke lacune in de herkomst blijft tussen 1917 en 1959. Aangezien op de lijst met namen van joodse slachtoffers van de Holocaust, bijeengebracht door Yad Vashem, de namen Van Rooy en Pfann voorkomen, is de herkomst van deze tekening mogelijk problematisch.

RP-T-1948-468

Santvoort, Pieter Dircksz van

Heuvelachtig landschap

...; sale, J.A. Carp *et al.* [anonymous section], Amsterdam (P. Brandt), 24 November 1942 *sqq.*, no. 122, as de Heusch; ...; sale, A.I. van Hollander *et al.* [anonymous section], Amsterdam (P. Brandt), 4 October 1948 *sqq.*, no. 606, as de Heusch, to the museum

Lacunes in de herkomst voor de periode 1933-1945: ja

Herkomst niet helder

Opmerkingen:

De herkomst van deze tekening is niet helder omdat er in de kritieke jaren in bezet gebied transacties hebben plaats gevonden.

¹ Copy RMA; copy RKD; Notes HdG fiche no 1518793.

RP-T-1941-85
Zijl, Gerard Pietersz van
Musicerend gezelschap in een tuin

..; from the dealer P. Brandt, Amsterdam, fl. 40, to the museum, 1941

Lacunes in de herkomst voor de periode 1933-1945: ja
Herkomst niet helder

Opmerkingen:

De herkomst van deze tekening is niet helder omdat er in de kritieke jaren in bezet gebied een transactie heeft plaats gevonden.

RP-T-1948-487
Berchem, Nicolaes Pietersz
Twee lopende vrouwen en een vrouw op een ezel

Inv.; ...; first recorded in the museum, as 'oud bezit', 1948

Lacunes in de herkomst voor de periode 1933-1945: ja
Herkomst niet helder

Opmerkingen:

De herkomst van deze tekening is niet helder, omdat het onbekend is hoe het museum aan deze tekening komt en hij kort na de oorlog opduikt in de collectie. In het inventarisboek van 1948 wordt slechts de vermelding "oud bezit" gedaan.

RP-T-1948-284
Boerenhut aan het water
Saftleven, Cornelis

...; first recorded in the museum, 1948

Lacunes in de herkomst voor de periode 1933-1945: ja
Herkomst niet helder

Opmerkingen:

De herkomst van deze tekening is niet helder, omdat het onbekend is hoe het museum aan deze tekening komt en hij kort na de oorlog opduikt in de collectie.

RP-T-1950-81
Doorgang onder stadswal van Utrecht
Saftleven, Herman

... ; first recorded in the museum,1950

Lacunes in de herkomst voor de periode 1933-1945: ja
Herkomst niet helder

Opmerkingen: :

De herkomst van deze tekening is niet helder, omdat het onbekend is hoe het museum aan deze tekening komt en hij kort na de oorlog opduikt in de collectie.

RP-T-00-464
Schetsboek met 30 bladen
Beaumont, Hendrick van

...; first recorded in the museum, 1995

Lacunes in de herkomst voor de periode 1933-1945: ja
Herkomst niet helder

Opmerkingen:

De herkomst van deze tekening is niet helder, omdat het onbekend is hoe het museum aan deze tekening komt en hij pas in 1995 werd geïventariseerd. In Adlib wordt de vermelding "oud bezit" gedaan.

RP-T-00-465
Schetsboek met 91 bladen
Beaumont, Hendrick van

...; first recorded in the museum, 1995

Lacunes in de herkomst voor de periode 1933-1945: ja
Herkomst niet helder

Opmerkingen:

De herkomst van deze tekening is niet helder, omdat het onbekend is hoe het museum aan deze tekening komt en hij pas in 1995 werd geïnventariseerd. In Adlib wordt de vermelding "oud bezit" gedaan.

RP-T-1943-98
Coets, Herman
Schepping van hemel en aarde

...; donated by Willem Maria Anthonius Weitjens (1897-1977), Nijmegen, with 4 other drawings, to the museum, 1943

Lacunes in de herkomst voor de periode 1933-1945: ja
Herkomst niet helder

Opmerkingen: de herkomst van deze tekening is niet helder, omdat het onbekend is van wie, hoe en op welk moment dhr. Weitjens deze tekeningen heeft verworven die hij vervolgens heeft geschonken aan het museum in oorlogstijd.

RP-T-1943-99
Coets, Herman
Schepping van het uitspansel

...; donated by Willem Maria Anthonius Weitjens (1897-1977), Nijmegen, with 4 other drawings, to the museum, 1943

Lacunes in de herkomst voor de periode 1933-1945: ja
Herkomst niet helder

Opmerkingen: de herkomst van deze tekening is niet helder, omdat het onbekend is van wie, hoe en op welk moment dhr. Weitjens deze tekeningen heeft verworven die hij vervolgens heeft geschonken aan het museum in oorlogstijd.

RP-T-1943-100
Coets, Herman
Schepping van licht en donker

...; donated by Willem Maria Anthonius Weitjens (1897-1977), Nijmegen, with 4 other drawings, to the museum, 1943

Lacunes in de herkomst voor de periode 1933-1945: ja
Herkomst niet helder

Opmerkingen: de herkomst van deze tekening is niet helder, omdat het onbekend is van wie, hoe en op welk moment dhr. Weitjens deze tekeningen heeft verworven die hij vervolgens heeft geschonken aan het museum in oorlogstijd.

RP-T-1943-101
Coets, Herman
De bergrede (?)

...; donated by Willem Maria Anthonius Weitjens (1897-1977), Nijmegen, with 4 other drawings, to the museum, 1943

Lacunes in de herkomst voor de periode 1933-1945: ja
Herkomst niet helder

Opmerkingen: de herkomst van deze tekening is niet helder, omdat het onbekend is van wie, hoe en op welk moment dhr. Weitjens deze tekeningen heeft verworven die hij vervolgens heeft geschonken aan het museum in oorlogstijd.

RP-T-1943-102
Coets, Herman
De roeping van Simon Petrus en Andreas

...; donated by Willem Maria Anthonius Weitjens (1897-1977), Nijmegen, with 4 other drawings, to the museum, 1943

Lacunes in de herkomst voor de periode 1933-1945: ja
Herkomst niet helder

Opmerkingen: de herkomst van deze tekening is niet helder, omdat het onbekend is van wie, hoe en op welk moment dhr. Weitjens deze tekeningen heeft verworven die hij vervolgens heeft geschonken aan het museum in oorlogstijd.

RP-T-1941-22**Goeree, Jan****Indianen dragen Columbus een hut binnen**

...; ? sale, Max Lifschitz (Paris) *et al.*, Amsterdam (R.W.P de Vries) 13 July 1932 *sqq.* no. 168; ...; ? anonymous sale, Amsterdam (M. Hertzberger) 20 June 1940, no. 70; ...; from the dealer H.J. Holgen, Amsterdam, fl. 40, with RP-T-1941-23, to the museum, 1941, with support from the F.G. Wallerfonds

Lacunes in de herkomst voor de periode 1933-1945: ja**Herkomst niet helder**

Opmerkingen: de herkomst van deze tekening is niet helder, omdat het onbekend is wie de inbrenger was op de veiling van 1940 en wie op deze zelfde veiling de koper was, Daarnaast is het onduidelijk van wie, hoe en op welk moment dhr. Holgen deze tekeningen heeft verworven die hij vervolgens heeft geschonken aan het museum in oorlogstijd.

RP-T-1941-23**Goeree, Jan****Cortez wordt door Montezuma ontvangen**

...; ? sale, Max Lifschitz (Paris) *et al.*, Amsterdam (R.W.P de Vries) 13 July 1932 *sqq.* no. 168; ...; ? anonymous sale, Amsterdam (M. Hertzberger) 20 June 1940, no. 70; ...; from the dealer H.J. Holgen, Amsterdam, fl. 40, with RP-T-1941-22, to the museum, 1941, with support from the F.G. Wallerfonds

Lacunes in de herkomst voor de periode 1933-1945: ja**Herkomst niet helder**

Opmerkingen: de herkomst van deze tekening is niet helder, omdat het onbekend is wie de inbrenger was op de veiling van 1940 en wie op deze zelfde veiling de koper was. Daarnaast is het onduidelijk van wie, hoe en op welk moment dhr. Holgen deze tekeningen heeft verworven die hij vervolgens heeft geschonken aan het museum in oorlogstijd.

RP-T-1953-252(R)/(V)

Halen, Arnoud van

Detail van het graf van Johan Maurits van Nassau-Siegen

...; the dealer Meyer Elte, Amsterdam;² ...; acquired by the Heimathaus Museum Krefeld, Krefeld, between 1933-45;³ ...; war recuperation;⁴ transferred from the DRVK to the museum, 1960

Lacunes in de herkomst voor de periode 1933-1945: ja

Herkomst niet helder

Opmerkingen: De herkomst van deze tekening is niet helder, omdat slechts bekend is volgens het SNK-archief dat deze tekening tijdens de oorlog verkocht werd aan het Heimathaus Museum te Krefeld.

RP-T-1941-19

Werff, Adriaen van der

Samson en Delila

...; purchased from the dealer P. Brandt by the museum, 1942, with support from F.G. Wallerfonds

Lacunes in de herkomst voor de periode 1933-1945: ja

Herkomst niet helder

Opmerkingen: de herkomst van deze tekening is niet helder, omdat het onbekend is van wie, hoe en op welk moment dhr. Brandt deze tekeningen heeft verworven die hij vervolgens heeft verkocht aan het museum in oorlogstijd.

² NA, SNK Archive, no 869, 903, 908.

³ NA, SNK Archive, no 869, 903, 908.

⁴ NA, SNK Archive, no 869, 903, 908.

RP-T-1942-5

Graat, Barend

Allegorie op de verzorging in het Oudemannen- en vrouwengasthuis

...; from I.M. Heppner, fl. 100, to the museum, 1942

Lacune: ja

Verdacht: ja

Opmerkingen: de herkomst van deze tekening is niet helder, omdat het niet bekend is onder welke omstandigheden Irene Marianne Heppner deze tekening verkocht. Haar man, Albert Heppner, werd op 28 september 1900 in Berlijn geboren en was van joodse afkomst. In 1927 traden Albert Heppner en Irene Marianne Krämer in het huwelijk. In verband met hun joodse afkomst emigreerde het echtpaar in 1933 naar Nederland. Heppner vestigde in Amsterdam de schilderijenhandel 'A. Heppner'. Na de Duitse inval probeerden Heppner en zijn gezin tevergeefs naar de Verenigde Staten te vluchten. Met medewerking van twee 'stromannen' zou Heppner vervolgens de 'arische' kunsthandel 'Wicoram' te Amsterdam hebben opgericht, waarin hij achter de schermen een leidende rol zou hebben gehad. Na een nieuwe en eveneens mislukte vluchtpoging verscholen Heppner en zijn gezin zich in augustus 1942 op een onderduikadres, waar zij verbleven tot het einde van de oorlog. In november 1942 is de firma 'A. Heppner' onder bewind van een Verwalter gesteld en geliquideerd. Kort na het einde van de oorlog overleed Heppner. Zijn weduwe en zoon emigreerden vervolgens naar de Verenigde Staten.

RP-T-1948-486

Hackaert, Jan

Uitgestrekt berglandschap met een brede rivier

first recorded in the museum, as 'oud bezit', 1948

Lacunes in de herkomst voor de periode 1933-1945: ja

Herkomst niet helder

Opmerkingen:

De herkomst van deze tekening is niet helder, omdat het onbekend is hoe het museum aan deze tekening komt en hij kort na de oorlog opduikt in de collectie. In het inventarisboek van 1948 wordt slechts de vermelding "oud bezit" gedaan.

RP-T-1953-82**Zittende boer, leunend op een tafeltje****Ostade, Isaac van**

...; the dealer J. Wiegersma, Utrecht, possibly 1944;⁵ ...; anonymous sale, Amsterdam (P. Brandt), 16 (18) December 1952 *sqq.*, no. 1276, as A. van Ostade, fl. 130, to the museum

Lacune 1933-45: ja**Verdacht:** ja

Opmerkingen: de herkomst van deze tekening is niet helder, omdat het onbekend is van wie, hoe en op welk moment dhr. Wiegersma deze tekeningen heeft verworven die hij vervolgens waarschijnlijk tijdens de oorlog heeft verkocht. De vermelding in *Schnackenburg 1981* is met 'possibly' opgenomen, omdat hier ook wordt vermeld dat de tekening in 1960 en 1962 nog bij Wiegersma was, maar dat niet mogelijk is, gezien de latere herkomst.

RP-T-1962-78**Knielende herder****Ostade, Isaac van**

...; sale, Émile Wauters (1846-1933), Amsterdam (F. Muller), 15 June 1926, no. 133, as Adriaen van Ostade, fl. 200, possibly through Frederik Muller, to Alexander van Marx (1895-1980);⁶ ...; from the Este gallery, New York, fl. 182.51, to the museum, 1962

Lacune 1933-45: ja**Verdacht:** ja**Opmerkingen:**

De herkomst van deze tekening is niet helder omdat hij voor de oorlog deel uitmaakte van de collectie van Alexander van Marx. Het joodse echtpaar Ellen en Alexander van Marx moest een deel van hun bezittingen, waaronder hun kunstcollectie, achter laten toen zij in 1940 Nederland verlieten en naar de Verenigde Staten vluchtten. Het is essentieel vast te stellen of deze tekening deel was van de kunstcollectie die zij gedwongen waren achter te laten. Deze tekening werd niet ingebracht op de veiling bij veilinghuis Frederik Muller in Amsterdam die plaats vond op 18-21 juli 1944. Op deze veiling werd de nalatenschap van het echtpaar illegaal geveild onder toezicht van de Duitse *Verwalter*, Alfred Flesche.

Mede door het zeer kleine formaat van de tekening is het ook mogelijk dat zij in de gelegenheid waren de tekening mee te nemen naar de Verenigde Staten en zelf daar verkochten, gezien het feit het Rijksmuseum de tekening in de zestiger jaren kocht van de Este gallery uit New York. De

⁵ Note RMA; *Schnackenburg 1981*, p. 181, no. 253.

⁶ Copy RMA.

erfgenamen zouden hier wellicht meer duidelijkheid over kunnen verschaffen. Er is contact gezocht met de erven op 08 mei 2019, momenteel wacht het museum op antwoord.

RP-T-1942-6

Titelbladontwerp voor Atlas Contractus van Johannes Janssonius van Waesberge Webber, Zacharias (II)

...; sale, Antonius Wilhelmus Mari Mensing (1866-1936, Amsterdam), Amsterdam (F. Muller), 26 October 1937, no. 185, fl. 30, unsold;⁷ ...; sale, Ir. A.B. Reintjes, Amsterdam *et al.*, Amsterdam (F. Muller), 23 (24) July 1940 *sqq.*, no. 467, with one other drawing, fl. 40, to Blijenburg;⁸ ...; from H.J. Holgen, Amsterdam, fl. 90, to the museum, with support from the Waller fonds, 1942

Lacunes 1933-1945: ja

Verdacht: ja

Opmerkingen:

De herkomst van deze tekening is niet helder, omdat het onduidelijk is waar de tekening tussen de veiling in 1940 en de aankoop van het museum in 1942 was. Naar alle waarschijnlijkheid werd de veiling in 1940 al georganiseerd voorafgaand aan de bezetting van Nederland. Aangezien de voorgaande veiling in deze herkomst in 1937 ook in Nederland plaats vond, is het onwaarschijnlijk dat de tekening nog tussen 1937 en 1940 in het buitenland geconfisqueerd werd en erna in Nederland verkocht.

RP-T-1941-21

**Oosterlingen aan een banket in de open lucht
Hooghe, Romeyn de**

...; ? anonymous sale, Amsterdam (F. Muller), 7 April 1938, no. 1011; ...; from F. W. van Oesteren, fl. 25, to the museum, with support from the F.G. Waller fonds, 1941

Lacunes 1933-1945: ja

Verdacht: ja

Opmerkingen: De herkomst van deze tekening is niet helder, omdat Van Oesteren waarschijnlijk de Oostenrijkse schrijver Friedrich Werner van Oesteren betreft die in Amsterdam woonde ten tijde van Het Derde Rijk. Voor zover is uit onderzoek niet duidelijk geworden onder welke omstandigheden hij Oostenrijk verliet en of hij in Nederland werd vervolgd door het naziregime. Hij was echter joods en verliet Oostenrijk kort na de 'Anschluss' en daarom zou de veiling van 1942 onder de noemer *Fluchtgut* kunnen vallen.

⁷ Copy RMA.

⁸ Copy RMA.

RP-T-1942-8

**Stedemaagden om Neptunus of een stroomgod
Hooghe, Romeyn de**

...; from the dealer H.J. Hilm, Amsterdam, fl. 30, to the museum, with support from the F.G. Waller fonds, 1942

Lacunes 1933-1945: ja

Verdacht: ja

Opmerkingen:

De herkomst van deze tekening is aangemerkt als niet helder, omdat onduidelijk is wanneer, van wie en onder welke omstandigheden de tekening in het bezit van H.J. Hilm is gekomen. De tekening werd verder tijdens de Duitse bezetting aan het museum verkocht.

RP-T-1947-46

**Buste van krijgsman met helm
Cooghen, Leendert van der**

Inv.; ...; sale, Dr Cornelis Hofstede de Groot (1860-1930, The Hague), Leipzig (C.G. Boerner), 4 November 1931, no. 43, 62 RM, to the dealer Paul Brandt, Amsterdam;⁹ ...; collection Dr. Albertus Welcker (1884-1957), Amsterdam (L.2793c);¹⁰ ...; anonymous sale, Utrecht (J.L. Beijers), 5 November 1946 *sqq.*, no. 30, fl. 60;¹¹ ...; anonymous sale, Utrecht (J.L. Beijers), 24 June 1947 *sqq.*, no. 24, fl. 55 or fl. 75;¹² from the dealer J.L. Beijers, Utrecht, fl. 61, to the museum, 1947

Lacunes: 1933-1945: ja.

Verdacht: ja

Opmerkingen:

De herkomst van deze tekening is niet helder, omdat het onduidelijk is hoe de tekening tijdens de bezetting van Nederland is verhandeld.

⁹ Copy RMA.

¹⁰ Coenen 2005, p. 50, no. A18.

¹¹ Copy RMA.

¹² Copy RMA.

RP-T-1996-6

Rembrandt Harmensz. van Rijn

Portret van de acteur Willem Bartholoz. Ruyter

...; private collection, Frankfurt-am-Main;¹³ by whom donated to a private collector, southern Germany, after 1945;¹⁴ from whom purchased by the museum (L. 2228), 1996

Lacunes 1933-1945: ja

Verdacht: ja

Opmerkingen:

De herkomst van deze tekening is niet helder, omdat onduidelijk is onder welke omstandigheden de transacties in Duitsland, voorafgaand aan 1945, hebben plaatsgevonden.

RP-T-1987-10

Hoogstraten, Samuel van

Christus zegent de kinderen

...; collection M. van Puten, Paris;¹⁵ ...; anonymous sale, Amsterdam (R.W.P. de Vries), 9 December 1930 *sqq.*, no. 304, as N. Maes, probably unsold;¹⁶ ...; sale, Mr G. W. Eekhout (Amsterdam) and W.J. Kernkamp (Edam), Amsterdam (R.W.P. de Vries), 22 July 1931 *sqq.*, no. 231, as N. Maes;¹⁷ ...; anonymous sale, Amsterdam (R.W.P. de Vries), 22 December 1931 *sqq.*, no. 187, as N. Maes;¹⁸ ...; sale, Mr H.M.C. Kuipers *et al.*, Amsterdam (P. Brandt), 30 June 1942 *sqq.*, no. 109, as Nicolaas Maes, fl. 120, to Meile Dirk Haga (1922-2014), Amsterdam;¹⁹ by whom donated to the museum, 1987

Lacunes 1933-1945: ja

Verdacht: ja

Opmerkingen:

De herkomst van deze tekening is niet helder, omdat onduidelijk is onder welke omstandigheden de transacties in en voor 1942 tijdens de bezetting van Nederland hebben plaats gevonden.

¹³ Verbal communication with the previous owner.

¹⁴ Verbal communication with the previous owner.

¹⁵ Note RKD.

¹⁶ Copy RMA.

¹⁷ Copy RMA.

¹⁸ Copy RMA.

¹⁹ Copy RMA.

RP-T-1949-561

Drost, Willem

Tuin van een herberg

...; collection Adolf Glüenstein (1849-circa 1917) Hamburg (L.123)...; collection [dealer] C.G. Boerner, Düsseldorf;²⁰ ...; the dealer Dr Carl Richartz, Amsterdam; [from whom?] purchased, as Rembrandt van Rijn, by the museum (L. 2228), with the support of the Wallerfonds (L. 2760), 1949

Lacunes 1933-1945: ja

Verdacht: ja

Opmerkingen: De herkomst van deze tekening is niet helder, omdat er waarschijnlijk transacties plaatsvonden in de kritieke jaren in Duits gebied. Volgens de beschrijving van de collectie van Adolf Glüenstein door Fondation Custodia zou zijn collectie mogelijk door Boerner geveild zijn tussen 1914-1918. Echter, contact met Boerner heeft uitgewezen dat er geen veilingen zijn geweest in die periode. De verkoop is dus mogelijk wel via Boerner, maar niet via een veiling gegaan. Administratie over deze transactie ontbreekt.

²⁰ Note RMA.